

KOMENTÁŘ

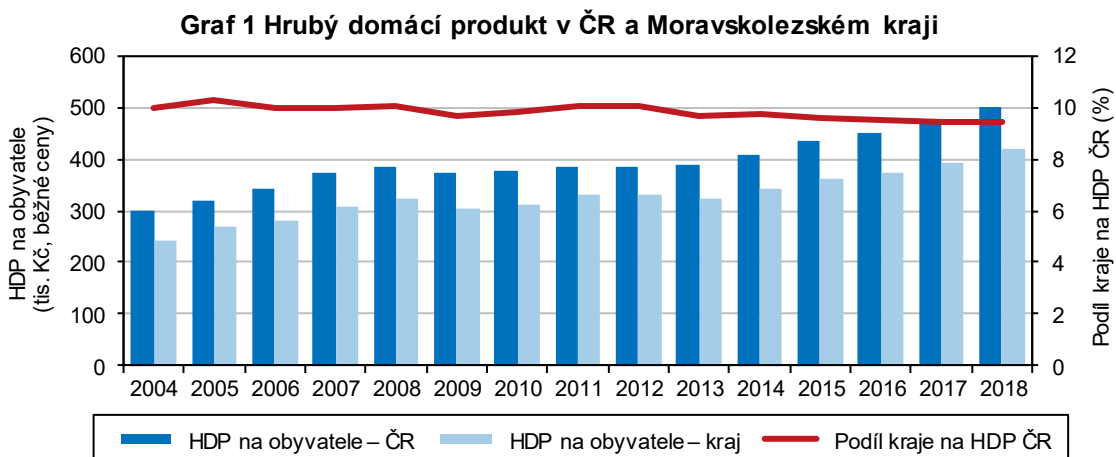
4. 2. 2020

Regionální účty 2018 – Moravskoslezský kraj

Hrubý domácí produkt dosáhl v roce 2018 v Moravskoslezském kraji 503,7 mld. Kč. Meziročně se objem hrubého domácího produktu zvýšil, stejně jako ve všech ostatních krajích. Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty se vyznačovala na rozdíl od republiky nadprůměrným podílem sekundárního sektoru (45,8 %). Naopak hodnoty v primárním a zejména v terciárním sektoru byly pod průměrem České republiky. Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele dosáhla v Moravskoslezském kraji v roce 2017 téměř 84,3 tis. Kč, přičemž za republikovým průměrem zaostávala o necelých 34 tis. Kč na obyvatele. Čistý disponibilní důchod domácností dosáhl v roce 2018 své dosavadní nejvyšší hodnoty 268,8 mld. Kč. Při přepočtu na 1 obyvatele však zaostával za republikovým průměrem o cca 23 tis. Kč.

Regionální hrubý domácí produkt

Základní ukazatel pro hodnocení výkonnosti ekonomiky na daném území je hrubý domácí produkt (HDP). Představuje souhrn hodnot přidaných zpracování ve všech odvětvích považovaných v systému národního účetnictví za produktivní (tj. včetně služeb tržní i netržní povahy) a čistých daní z produktů (bez dotací).

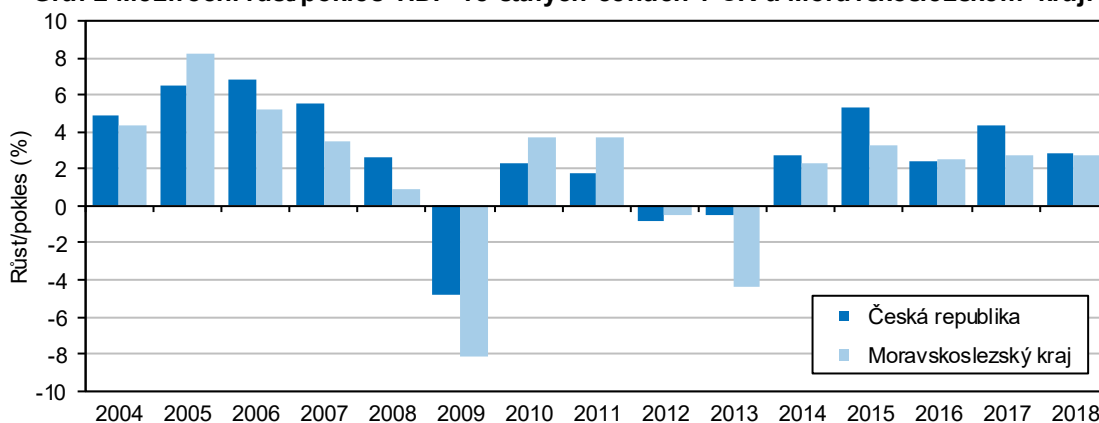
HDP v Moravskoslezském kraji zaznamenal v roce 2018 pozitivní hospodářský vývoj. Objem HDP ve srovnatelných cenách se proti roku 2017 zvýšil o 2,8 %. Meziročně vzrostl ve všech krajích republiky s výjimkou kraje Karlovarského, kde se snížil o 1,2 p. b. Nejrychleji se ekonomika vyvíjela v Jihomoravském (o 5,3 %), Jihočeském (o 4,9 %), Pardubickém (o 4,1 %) a Libereckém kraji (o 4,0 %).

Regionální HDP Moravskoslezského kraje dosáhl v roce 2018 v běžných cenách hodnoty 503,7 mld. Kč a byl nejvyšší od roku 1995. Úloha kraje v rámci republiky však postupně klesala

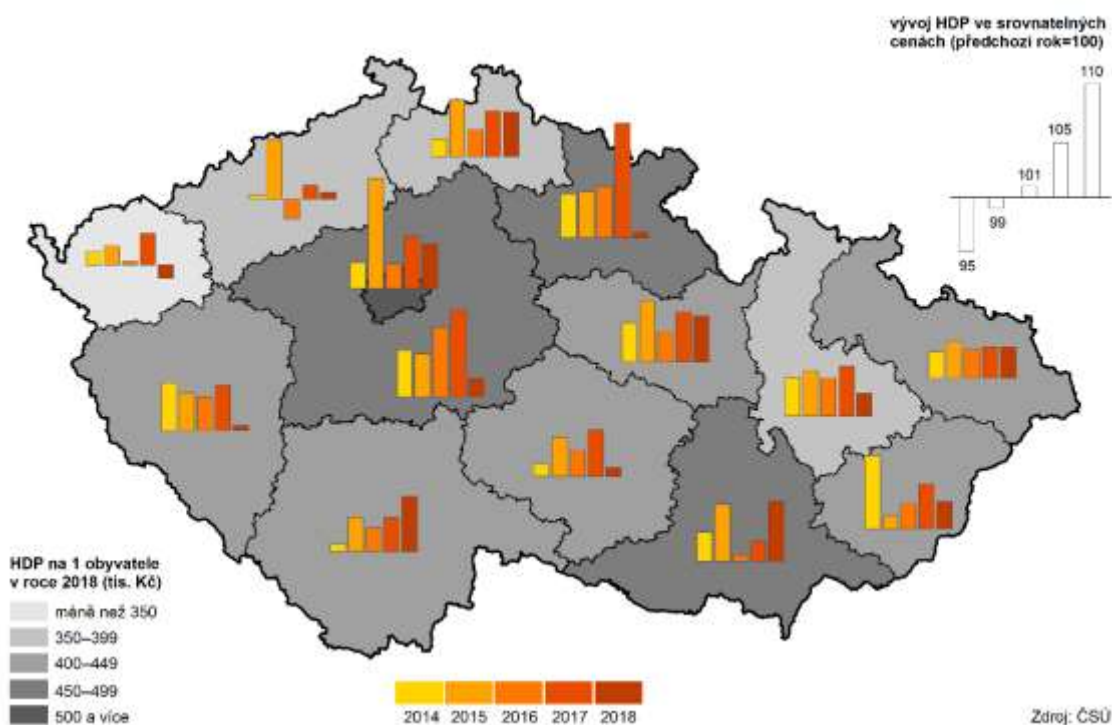
KOMENTÁŘ

a v roce 2018 se na tvorbě HDP ČR kraj podílel 9,5 %, proti 10,9 % v roce 1995.
V mezikrajském srovnání je pořadí podílu Moravskoslezského kraje dlouhodobě čtvrté nejvyšší.

Graf 2 Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách v ČR a Moravskoslezském kraji

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2014 až 2018

HDP v přepočtu na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje dosáhlo hodnoty 418,3 tis. Kč. Meziročně rostl tento ukazatel téměř ve všech letech s výjimkou let 2009 a 2013. Postavení kraje v mezikrajském srovnání se od roku 1995, kdy Moravskoslezský kraj zaujímal čtvrtou

KOMENTÁŘ

nejnižší příčku, zlepšilo. V posledních třech letech (2016 až 2018) se posunul na sedmou nejvyšší pozici. Jak již bylo řečeno, krajské HDP na 1 obyvatele vykazuje v absolutní hodnotě převážně rostoucí trend, nicméně tempo jeho růstu je pomalejší než republikový průměr. Zatímco v roce 1995 bylo HDP na obyvatele proti republikovému průměru nižší o 12,9 %, v roce 2018 se již jednalo o 16,5 %.

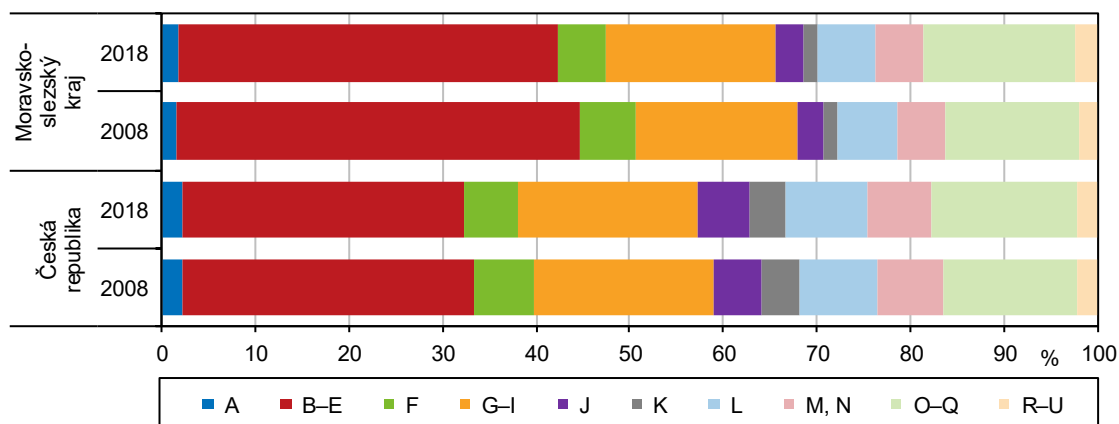
Výkonnost (produktivita) regionu, počítaná jako podíl HDP na 1 zaměstnaného (podle místa pracoviště vč. sebezaměstnaných), činila v roce 2018 cca 882 tis. Kč a proti předešlému roku se zvýšila o 5,9 %. K meziročnímu poklesu došlo od roku 1995 pouze ve dvou letech (2009 a 2012), v ostatních letech produktivita meziročně rostla. V mezikrajském srovnání byla výkonnost Moravskoslezského kraje šestá nejvyšší.

Hrubá přidaná hodnota

Meziroční růst HDP Moravskoslezského kraje v roce 2018 ovlivnil vývoj hrubé přidané hodnoty (HPH) v odvětví průmyslu (index 2018/2017 byl 103,7), z toho ve zpracovatelském průmyslu došlo k meziročnímu nárůstu o 5,6 %. Vyšší objem HPH ve srovnání s rokem 2017 zaznamenala rovněž všechna ostatní odvětví hospodářství.

V sektorové skladbě ekonomiky Moravskoslezského kraje se podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybnářství) v letech 2011 až 2018 ustálil zhruba na 1,6 % až 1,8 % HPH kraje. Meziroční nárůst podílu primárního sektoru na celkovém HPH kraje zaznamenali v roce 2018 v Libereckém kraji, Zlínském kraji a na Vysočině.

Graf 3 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v ČR a Moravskoslezském kraji

A Zemědělství, lesnictví a rybnářství

B-E Průmysl

F Stavebnictví

G-I Obchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství

J Informační a komunikační činnosti

K Peněžnictví a pojišťovnictví

L Činnosti v oblasti nemovitostí

M, N Profesionální, vědecké, technické a administrativní činnosti

O-Q Veřejná správa, vzdělání, zdravotní a sociální péče

R-U Ostatní činnosti

Zastoupení sekundárního a terciárního sektoru se v Moravskoslezském kraji v poslední době pohybuje na úrovni 46 %, resp. 52 % HPH a v průběhu let se měnilo jen nepatrně. V roce 2018

KOMENTÁŘ

připadalo na sekundární sektor (průmysl a stavebnictví) 45,8 % HPH kraje, proti republikové úrovni byl podíl o 10,0 p. b. vyšší. Terciární sektor (doprava, služby, veřejná správa) se v roce 2018 podílel na HPH kraje 52,5 % a za celostátním průměrem zaostával o 9,5 p. b.

Makroekonomické ukazatele v Moravskoslezském kraji

	2014	2015	2016	2017	2018
Hrubý domácí produkt (HDP)					
v mil. Kč	419 985	439 933	453 860	474 307	503 733
v mil. EUR	15 252	16 127	16 788	18 017	19 641
v mil. PPS ¹⁾	24 378	25 566	25 789	26 685	28 171
vývoj ve srovnatelných cenách, předchozí rok = 100	102,4	103,2	102,5	102,8	102,8
podíl kraje na HDP České republiky (%)	9,7	9,6	9,5	9,4	9,5
HDP na 1 obyvatele					
v Kč	344 328	362 022	374 646	392 827	418 263
v EUR	12 505	13 271	13 858	14 922	16 308
v PPS ¹⁾	19 987	21 039	21 288	22 101	23 391
průměr ČR = 100	84,0	83,0	83,0	82,4	83,5
průměr EU 28 ²⁾ v PPS ¹⁾ = 100	72,1	72,2	72,6	73,5	75,6
HDP na 1 zaměstnaného					
v Kč	778 276	813 865	814 234	833 294	882 306
průměr ČR = 100	92,2	91,8	89,9	88,3	89,8
Hrubá přidaná hodnota (HPH)					
v mil. Kč	379 420	395 880	407 964	425 617	453 152
z toho podíl odvětví (%):					
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7
B–E Průmysl	42,9	42,8	42,1	41,7	40,6
F Stavebnictví	5,3	5,3	5,1	5,0	5,2
G–U Služby	50,0	50,2	51,1	51,6	52,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)					
v mil. Kč	95 128	120 271	99 044	101 752	.
v mil. EUR	3 455	4 409	3 664	3 865	.
podíl kraje na THFK České republiky (%)	8,8	9,9	8,3	8,1	.
THFK na 1 obyvatele					
v Kč	77 992	98 971	81 757	84 272	.
průměr ČR = 100	75,7	85,8	72,7	71,4	.
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)					
v mil. Kč	226 407	233 641	238 743	250 119	268 768
v mil. EUR	8 222	8 565	8 831	9 501	10 480
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	10,5	10,4	10,2	10,3	10,3
ČDDD na 1 obyvatele					
v Kč	185 622	192 264	197 074	207 152	223 165
průměr ČR = 100	90,5	90,0	89,0	90,0	90,6

¹⁾ PPS – standard kupní síly

²⁾ EU 28 – 28 členských států Evropské unie

KOMENTÁŘ

Tvorba hrubého fixního kapitálu

Vývoj investiční aktivity v regionálním členění (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace, nákupy) představuje tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK), která dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 2015, a to jak absolutně (120,3 mld. Kč), tak na 1 obyvatele kraje (99,0 tis. Kč). Výší THFK na 1 obyvatele se Moravskoslezský kraj řadil na čtvrtou nejvyšší příčku mezi kraji, aby v následujícím roce 2016 propadl na třetí nejnižší. V roce 2017 THFK vzrostl a zařadil se na osmou příčku v pořadí.

Ve všech letech byla hodnota regionálního THFK na obyvatele pod republikovým průměrem, v roce 2017 představoval rozdíl necelých 34 tis. Kč na obyvatele.

V roce 2017 dosáhl krajský objem THFK v běžných cenách 101,8 mld. Kč a na celkové tvorbě hrubého fixního kapitálu České republiky se podílel 8,1 %. V mezikrajském srovnání je dlouhodobě čtvrtý nejvyšší. V přepočtu na 1 obyvatele kraje činila THFK 84,3 tis. Kč, což bylo o 14,7 tis. Kč méně proti rekordní úrovni z roku 2015, ale o více než 2,5 tis. Kč více proti roku 2016.

Míra investování (podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu) v Moravskoslezském kraji v roce 2009 dosáhla 26,0 %. V následujících letech se tento podíl postupně snižoval až na 21,5 % v roce 2017. Výjimku tvořil pouze rok 2015, kdy míra investic po dlouholetém poklesu dosáhla 27,3 % a pouze v tomto roce tak podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu v kraji byl nad průměrem České republiky. Míra investic mezi roky 2009 a 2017 poklesla nejen v Moravskoslezském kraji (-4,5 p. b.), ale i v celé ČR (-2,3 p. b.).

Čistý disponibilní důchod domácností

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) je ukazatel využívaný pro hodnocení úrovně materiálního bohatství domácností daného území. V roce 2018 činil celkový objem ČDDD v Moravskoslezském kraji 268,8 mld. Kč, na jednoho obyvatele tak připadalo 223,2 tis. Kč. I přesto, že se jedná o historická maxima, patří relativní důchod na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje k těm nižším – střídavě dosahuje druhé až čtvrté nejnižší hodnoty mezi kraji. V roce 2018 byl v porovnání s republikovým průměrem o 23,2 tis. Kč nižší.

Porovnání vývoje HDP a ČDDD na obyvatele

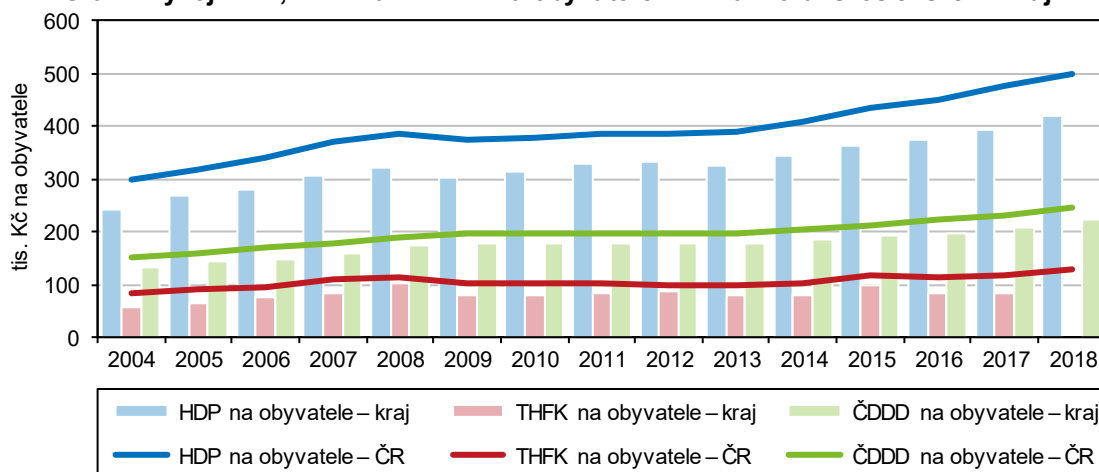
Regionální HDP lze posuzovat jak z pohledu jeho tvorby, kdy hlavní složkou je hrubá přidaná hodnota jednotlivých odvětví, tak z hlediska rozdělení (přerozdělení) HDP, kde podstatnou část tvoří příjmy domácností.

V zájmu srovnatelnosti vývoje ČR a Moravskoslezského kraje jsou v následujícím grafu zobrazeny přepočtené údaje na 1 obyvatele (i s vědomím toho, že se na tvorbě HDP podílejí i cizinci a není zohledněna mezikrajská dojížděka za prací). Graf zahrnuje též vývoj tvorby hrubého fixního kapitálu, přestože s rozdělením HDP souvisí pouze zprostředkovaně.

KOMENTÁŘ

Z grafu je patrné, že vývoj všech tří ukazatelů je jak v ČR, tak v Moravskoslezském kraji, obdobný, ale dosahované republikové hodnoty jsou vyšší. Zaostávání kraje za republikovým průměrem je nižší u důchodů domácností než u HDP.

Graf 4 Vývoj HDP, THFK a ČDDD^{*)} na obyvatele v ČR a Moravskoslezském kraji

^{*)} HDP – hrubý domácí produkt, THFK – tvorba hrubého fixního kapitálu, ČDDD – čistý disponibilní důchod domácností

Zdroj:

[Databáze regionálních účtů](#)

Kontakt:

Ing. Patrik Szabo
Krajská správa ČSÚ v Ostravě
Tel.: 595 131 220
E-mail: patrik.szabo@czso.cz